

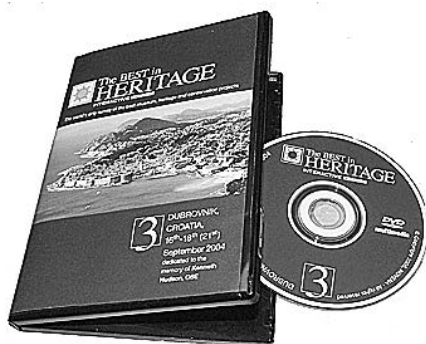
IM 35 (1-2) 2004.
TEMA BROJA
TOPIC OF THIS VOLUME

NAJBOLJI U BAŠTINI 2004 - INTERAKTIVNO IZDANJE

DARKO BABIĆ □ Filozofski fakultet Zagreb, Odsjek za informacijske znanosti, Katedra za muzeologiju, Zagreb

sl.1. Omot interaktivnog DVD izdanja manifestacije "Najbolji u baštini 2004."

sl.2. Pozdravni govor prof. Tomislava Šole, autora ideje i koncepcije manifestacije "Najbolji u baštini"

Najbolji u baštini godišnja je manifestacija koja okuplja pomno izabrane, nagrađene i najuspješnije muzejske i baštinske projekte, a od 2002. godine, kad je započela, održava se uvijek u drugoj polovici rujna u Dubrovniku. Ideja i cilj manifestacije jest predstaviti na jednome mjestu jedinstvenu kvalitetu s područja muzeja i baštine, odnosno njezine praktične primjere, ali i recentne teorijske dosege. Brižljivo prateći savjete i reagiranja dosadašnjih sudionika i virtualnih posjetitelja stranice posvećene toj manifestaciji (www.TheBestinHeritage.com), čiji je broj dosegao više od 30 000 posjeta godišnje, organizator - Europska udruga za baštinu, pod vodstvom profesora Tomislava Šole, u partnerstvu s tvrtkom Novena d.o.o., dobro poznata muzejskim djelatnicima, ali i široj javnosti po svojim multimedijским ostvarenjima i proizvodima namijenjenim internetskom okruženju, odlučila je iskoristiti dio mogućnosti koje nude suvremene tehnologije te ponuditi zainteresiranoj javnosti interaktivno DVD izdanje koje vjerno dokumentira treću po redu manifestaciju *Najbolji u baštini*, održanu od 16. do 21. rujna 2004. godine.

Opća ideja o izradi kvalitetnog multimedijskog materijala koji bi pratio samu manifestaciju postojala je od samog početka, no mali, volonterski organizacijski tim te nedovoljna financijska sredstva nisu omogućivala njezinu stvarnu realizaciju. Jedan od proizvoda tvrtke Novena d.o.o., interaktivni CD ROM *Virtualna šetnja gradom Dubrovnikom* jasno se nametnuo kao idealan poklon svim sudionicima manifestacije u Dubrovniku, te je odigrao ključnu ulogu u povezivanju organizatora i Novene. Ubrzo nakon druge konferencije u rujnu 2003. godine dogovoreno je i partnerstvo koje je u konačnici

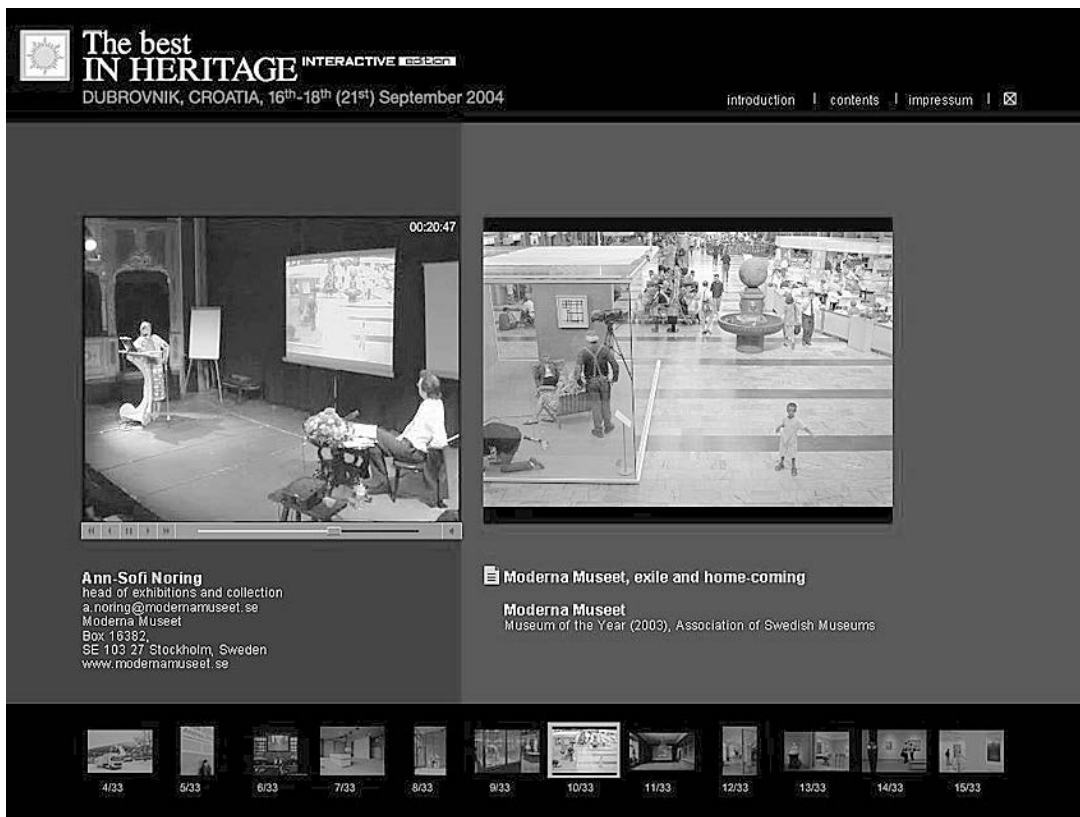

rezultiralo javnim predstavljanjem DVD izdanja *The Best in Heritage 2004 - Interactive Edition* u zagrebačkom Muzeju "Mimara" početkom ožujka 2005. godine.

The Best in Heritage 2004 - Interactive Edition nudi se u vizualno atraktivnom pakiranju, a izrađen je u programskim alatima Macromedia. Koncepcijski je podijeljen na tri veća tematska bloka: uvodni dio, te osnovni dio, odnosno prezentaciju projekata i predavanja razdvojena na one koje su se održale tijekom prva tri dana u Kazalištu Marina Držića (*The Best in Heritage - Projects*) i onih održanih u Interuniverzitetkom Centru (*Heritologia - Contributions*).

Prvi dio DVD-a sadržava pozdravnu riječ autora ideje i koncepcije manifestacije *Najbolji u baštini*, profesora Tomislava Šole, uz kratko predstavljanje same manifestacije i interaktivnog DVD izdanja. Slijede uvodne riječi i kratka izlaganja glavnih pokrovitelja manifestacije: Stephena Harrisona, direktora Manx National Heritagea (otok Man), ujedno i predsjednika međunarodnog Savjetodavnog odbora manifestacije; Jaquesa Perota, donedavnog predsjednika ICOM-a; Marie-Paule Roudil, direktorice Sektora za kulturu pri uredu UNESCO-ROSTE Venecija; predsjednice hrvatskoga nacionalnog komiteta ICOM-a, Željke Kolveshi te laureata manifestacije *Najbolji u baštini 2003.* direktora muzeja Rotorua s Novog Zelanda Grega McManusa.

Navigacija DVD-om iznimno je jednostavna i pregledna, uključujući i obveznu, ali katkad zaboravljenu mogućnost lakog povratka na prethodni izbornik. Nakon uvodnih izlaganja odabirom sadržaja (Contents) pred nama se preko cijelog ekrana pojavljuje vizualno vrlo

sl.3. Izlaganje Ann-Sofi Noring (Moderna Museet Stockholm, Švedska) na DVD izdanju "Najbolji u baštini 2004."

jasan glavni izbornik s osamnaest projekata predstavljenih u prvom dijelu manifestacije, dok odabirom u donjem desnom kutu opcije Contributions prelazimo na izbornik dodatnih jedanaest izlaganja prezentiranih na Heritologiji. Izborom opcije Projects vraćamo se našem prvom izborniku. Ispred nas se dakle na ekranu, nalazi 18 slika - ikona s nazivima institucija. Prelaskom mišem preko pojedine ikone-slike ona će se uvećati, te ćemo uz naziv institucije moći uočiti i nagradu koju je projekt osvojio te ime predavača. Pritiskom na tako uvećanu ikonu-sliku odabiremo projekt za daljnji detaljni pregled. Izbor projekata bogat je i raznolik. Od uvodnog predavanje profesora Tomislava Šole, predavača na Katedri za muzeologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, preko muzeja Victoria & Albert, Moderna Museeta iz Stockholma, Kanadskog muzeja prirode, Irskoga nacionalnog muzeja i njegova izdvojenog i nagrađenog Odjela života na selu do Pomorskog muzeja zapadne Australije i muzeja u nastajanju, odnosno budućeg Muzeja europske i mediteranske kulture iz Marseillea, nasljednika poznatog pariškog Musée National des Arts et Traditions populaires. Hrvatsku predstavlja Etnografski muzej iz Splita, dobitnik nagrade "Pavao Ritter Vitezović" Hrvatskoga muzejskog društva.

Njegujući ideju jasne potrebe kreativnog čina stvaranja, neizbježnoga u muzejskom poslu posebice unutar muzejske komunikacije, barem jedan predstavljatelj na manifestaciji *Najbolji u baštini* uvijek je umjetnik koji je svoj kreativni potencijal stavio u funkciju izložbe ili pak neke druge aktivnosti određenog muzeja. Tako ćemo

kao zadnju prezentaciju prvog dijela prošlogodišnje manifestacije moći pogledati izlaganje mladoga britanskog umjetnika Michaela Pinskog, koji je u suradnji s obližnjim Segedunum muzejom na sebi svojstven način proširio fizičke granice muzeja, omogućivši svojim intervencijama neposrednu uključenost muzeja u svakodnevni život tamošnjih stanovnika.

Vrijedi napomenuti da su svi projekti u ovom dijelu programa dobili jednu ili više stručnih međunarodnih, regionalnih ili nacionalnih nagrada za svoj rad.

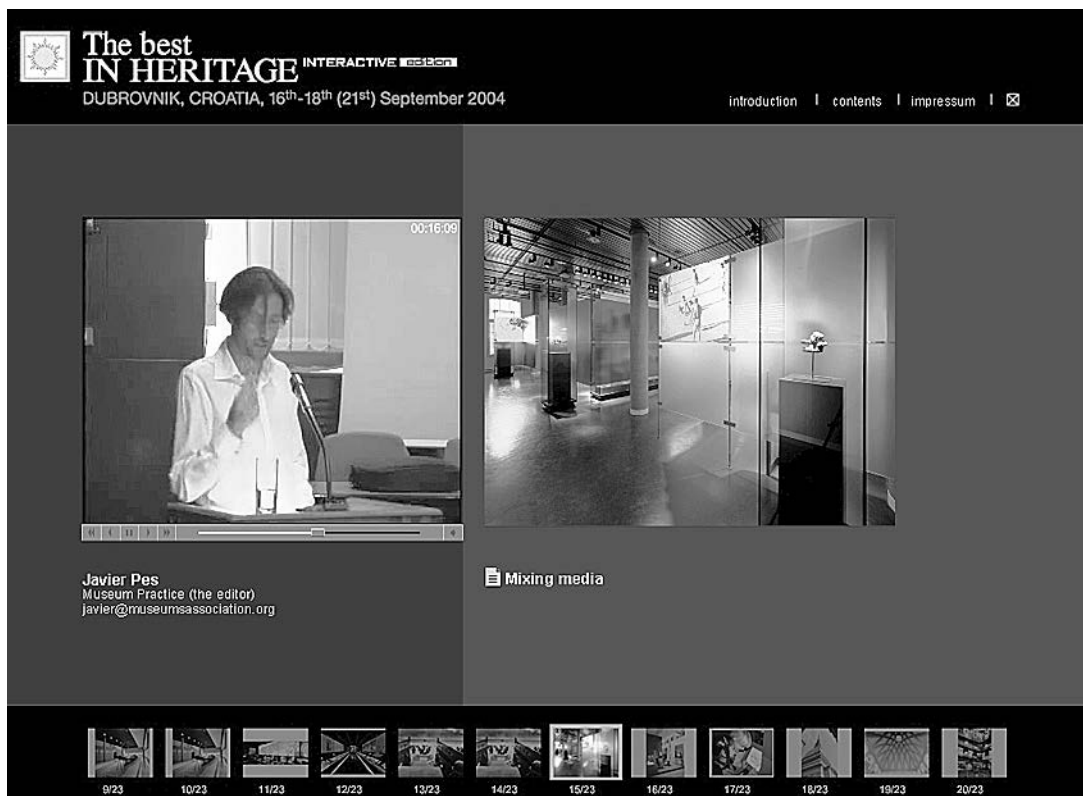
Svi, osim muzeja iz Marseillea, koji će, s obzirom na poznatu tradiciju inovativnosti i kvalitete baštinskih projekata koji nastaju u Francuskoj, to postati onoga trenutka kada bude službeno otvoren, ako ne i prije toga. Naravno, Francuzima ne smeta što se nova zgrada muzeja tek počinje graditi, aktivnost Muzeja vidljiva je, i to ne samo u istraživačkom i skupljačkom radu nego i u povremenim izložbama, organizaciji stručnih skupova, radionicama te vrlo aktivnoj suradnji s lokalnom zajednicom u kojoj djeluje.

Već neka prijašnja iskustva, odnosno pozivi izvrsnim inovativnim projektima na manifestaciju *Najbolji u baštini* uspješno su predviđjela buduće muzejske pobjednike. Nema razloga da muzej iz Marseillea ne nastavi tu dobru tradiciju. Naravno, pravo mjesto za pogled u budućnost struke jesu teorijske rasprave i projekti prezentirani na Heritologiji, no njima ćemo se vratiti malo kasnije.

Kako sama manifestacija u svom stručnom, programskom dijelu uvijek započinje teorijskim predavanjem,

sl.4. Interaktivno DVD izdanje manifestacije "Najbolji u baštini 2004.": naslovnica

sl.5. Drugi dio DVD-a (Contributions) pripada programu Heritologije, odnosno Međunarodnog foruma za studij baštine koji je pokrenut 2003. godine. Javier Pes urednik časopisa "Museum Practice".

prošle je godine ta čast, nakon Juliusa Bryanta 2002. te Sir Neila Cossonsa 2003. godine, pripala profesor Tomislavu Šoli s izlaganjem *The Importance of Product Quality in Heritage Institutions*. Odaberemo li upravo navedeno predavanje (ili bilo koje drugo jer je osnovna struktura DVD-a jednaka za sva predavanja), veći dio lijeve strane ekrana zauzet će ugrađeni media player sa svim potrebnim naredbama za upravljanje audio-video zapisom. Istodobno će se na desnoj strani, u jednakoj veličini, prikazati početni slajd odabranog predavanja. Ispod navedenoga, u obliku računalnih ikonica, nalaze se kronološki poredani svi slajdovi korišteni u prezentaciji kojima se također možemo kretati po samom predavanju (audio-video zapis automatski se prebacuje na dio u kojemu predavač spominje i objašnjava odabrani slajd). Zahvaljujući svim tim mogućnostima prezentacije možemo ubrzano pregledati, ili pak lako naći određeni dio koji nam je u nekom trenutku potreban. Pri svakoj prezentaciji na raspolaganju nam stoji još jedna dodatna opcija: kratki sažetak predavanja (u jednostavnom tekstualnom obliku) koji obuhvaća i kontakt podatke određene institucije, odnosno pojedinog predavača.

Nakon kratkog istraživanja sadržaja DVD-a te, naravno, udobnog smještaja pred našim računalom (čšaica dobrog vina nipošto neće smetati) vrijeme je da se prepustimo odabranoj prezentaciji. Iskrena preporuka glasi: pogledajte ih sve, naravno ne odjednom, jer ukupni materijal na DVD-u traje nepunih 20 sati, već napravite odabir prema nekim osobnim ili pak profesionalnim sklonostima odnosno potrebama. Zvučna i poznata imena mogu djelovati kao dobar početni odabir, no

manji i ne toliko poznati projekti i institucije kriju doista nevjerojatan uvid u svijet baštine te razne inovativne oblike njezina istraživanja, interpretacije i komunikacije, kao i vrlo dobre primjere mogućih i poželjnih dodatnih aktivnosti svakog muzeja.

Kako smo već i spomenuli, neovisno o tome koji projekt odaberemo, videoizlaganje uvijek prati spomenuta slajd prezentacija kojom se predstavljatelj koristio u Dubrovniku. Praktično to znači da se svaki novi slajd automatski učitava upravo na onome mjestu gdje ga je predavač upotrijebio i u izvornom predavanju. Zatim se dodatno uveća, zastane nekoliko sekundi preko cijelog ekrana kako bi bio vidljiviji, te se vrati u njemu namijenjeni desni dio ekrana. DVD omogućuje da tu opciju uvećanja korisnik u bilo kojem trenutku ponovno upotrijebi (jednostavnim pritiskom na taj slajd) i zadrži ga na ekranu koliko mu je potrebno. To je izuzetno korisno u uvodnom i teorijskim predavanjima u sklopu Heritologije, gdje veći broj slajdova sadržava tekst, dijagrame ili skice, ali i u ostalim izlaganjima u kojima se predavači referiraju na rezultate istraživanja ili statističke i financijske pokazatelje. Rješenje s istodobnim prikazom predavača i slajdova zaslužuje posebnu pohvalu. Naime, uobičajeno je da predavači vrlo često posebno ističu određeni detalj na nekoj prezentiranoj ilustraciji ili grafičkom prikazu. Istodobno prateći predavača na lijevoj strani te prezentirani slajd na desnoj, gledatelj bez mnogo problema i napora može jasno zamijetiti na koji detalj predavač upravo upozorava.

Prosječno trajanje prezentacije u tom dijelu DVD-a je oko 35 minuta plus 10-ak minuta kratke rasprave,

odnosno odgovora na pitanja sudionika, što je nadasve informativan i zanimljiv dodatak jer se sva pitanja uvijek odnose na neposredno odgledanu prezentaciju.

Uzevši u obzir sve to, jasno je da nas DVD zapravo na osebujan način prenosi u Dubrovnik u vrijeme manifestacije. Istina, ne možemo sami postaviti pitanje, no ako želimo, možemo se poslužiti sažetcima te prema potrebi uputiti pitanje e-poštom ili pak dodatno pregledati web stranicu institucije. Ipak, da bismo bili do kraja iskreni, moramo reći, a to znaju i svi koji su bili na skupu u Dubrovniku, da "današnja svemoćna tehnika" može približiti, ali (još uvijek) ne može potpuno zamijeniti neponovljivost samog ambijenta, mogućnost direktnoga osobnog kontakta, te nadomjestiti neformalne društvene aktivnosti i stručne obilaske koji su sastavni dio manifestacije, a osmišljene su kao poseban užitak za sva ljudska osjetila, osobito senzibilizirana na totalitet baštine.

Drugi dio DVD-a (Contributions) pripada programu Heritologije, odnosno Međunarodnog foruma za studij baštine koji je pokrenut 2003. godine s ciljem da uz prezentaciju nagrađenih muzeja i projekata iz svijete baštine dovede u Dubrovnik i najznačajnije svjetske teoretičare s tog područja, te u kombinaciji s predstavljanjem osobito inovativnih projekata zaokruži svoju ideju o Dubrovniku kao jedinstvenom centru svjetske baštine. Struktura DVD-a u tom dijelu slijedi već opisanu logiku. Predavanja na Heritologiji nešto su kraća i prosječno traju oko 30 minuta.

Teorijski dio ispunili su sveučilišni profesori poput urednika časopisa *International Journal of Heritage Studies* Petera J. Howarda (predavanje *Criteria for the Conservation of the Landscape Heritage: The Best Fit*); Gregorja Ashwortha, predavača sa Sveučilišta u Groningenu, Nizozemska (*Does heritage tourism exist?*), Fransa Schoutena (Sveučilište Breda, Nizozemska - *Culture as competitive edge in tourism*), Tomislava Šole (*Is Heritology a better way to continue?*) te teorijske rasprave Javiera Pesa, urednika časopisa *Museum Practice (Mixing media)*, Klaus Müllera (*Museums and their digital profile*) te Annemie Rossenbacker (*Heritage covenants*).

Praksa je bila zastupljena dvama hrvatskim projektima, Dragane Lucije Ratković (*Rovinjska batana*) te Nenada Jandrića (*Zagreb While It Wasn't - before 1094*), uz Andréa Bechtolda, Italija (*Time-Travelling in practice*) i projekt radne grupe Sveučilišta u Barceloni (*Conveying heritage*).

Potrebno je napomenuti da je kompletan DVD, odnosno njegov zvučni zapis na engleskom jeziku, tj. na jeziku na kojemu se održava i cijela manifestacija u Dubrovniku. Nažalost, financijska ograničenja organizatorima još uvijek ne dopuštaju luksuz prijevoda, odnosno podnaslova na više jezika uključujući pri tome, naravno, i hrvatski. Tehnički zahtjevi za kvalitetnim praćenjem materijala standardni su, moguće ga je odgledati na bilo kojem računalu čiji procesor radi na frekvenciji bržoj od

800 MHz, ima 256 MB memorije i posjeduju standardni DVD čitač, jednako kao i na prosječnom Mac računalu. Izdavač DVD-a *The Best in Heritage 2004 - Interactive Edition* jest tvrtka Novena iz Zagreba, urednik je Ervin Šilić, a stručni suurednici profesor Tomislav Šola i Darko Babić.

Kao zaključak možemo reći da interaktivno DVD izdanje *The Best in Heritage 2004* u potpunosti i vjerno prati prošlogodišnji petodnevni događaj u Dubrovniku, nudeći obilje informacija o 29 projekata predstavljenih putem videosnimaka u punom trajanju te potpunim prikazom svih slajdova i tekstova istodobno ostavljajući korisniku potpunu slobodu izbora sadržaja. Nudeći iznimno bogat uvid u najrecentniju praksu i teoriju, DVD je izvrstan proizvod za učenje i profesionalno usavršavanje, ali i za uživanje u razgledavanju "najboljih od najboljih" iz svijeta baštine.

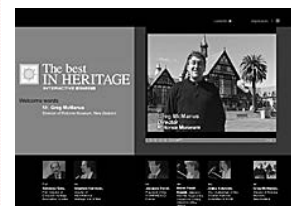
Primljeno: 5. travnja 2005.

THE BEST IN HERITAGE 2004 - INTERACTIVE EDITION

"The Best in Heritage" is an annual manifestation that gathers carefully chosen, award-winning and the most successful museum and heritage projects, and takes place in the second half of September in Dubrovnik since the exhibition began in 2002. The idea and aim of the manifestation is to present the unique quality of museums and heritage in one place, as well as their practical examples and recent theoretical effects. The advice and reactions of the participants were closely followed as well as the reactions of online readers of the web page dedicated to the manifestation itself (www.TheBestinHeritage.com) which has over 30 000 visitors annually. The organiser, the European Association for Heritage led by professor Tomislav Šole in partnership with Novena headed by Mr. Ervin Šilić, famous for his multimedia projects intended for the Internet environment, decided to take advantage of the possibilities of modern technology and to therefore offer the interested public an interactive DVD release that documents the third The Best in Heritage manifestation held from July 16-21, 2004.

The interactive DVD release of *The Best in Heritage 2004* fully covers last year's five day event in Dubrovnik, offering an abundance of information on 29 presented projects by video tape in its full length, as well as the entire demonstration of the slides and texts whilst leaving the user with the freedom of choosing the content. The DVD offers an extraordinarily thorough insight into the most recent practice and theory and represents an outstanding product for learning, professional training and simple enjoyment in viewing "the best of the best" in the world of heritage.

The most honest suggestion would be to see it all, not all at once of course, because the entire DVD lasts almost 20 hours but rather in line with one's personal or professional inclinations.

sl.6. Interaktivno DVD izdanje manifestacije "Najbolji u baštini 2004.": uvodni dio, Greg Mc Manus, direktor Rotorna muzeja, Novi Zeland.